

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 127/2018
07.02.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. Кривичног законика у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. Кривичног законика и кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Александре Благојевић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017 од 20.10.2017. године, у седници већа одржаној дана 07.02.2018. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Александре Благојевић, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017 од 20.10.2017. године, тако што Врховни касациони суд, на основу одредбе члана 422. тачка 2) Законика о кривичном поступку, према окривљеној АА

ОДБИЈА ОПТУЖБУ

да у периоду од 28.07.2009. године до 31.07.2009. године, као одговорно лице – шеф ... „...“ ..., РЈ „...“, приликом изградње водоводне мреже на ... на ..., супротно тачки 3.305 Правилника о систематизацији радних места ... „...“, којим је у оквиру послова и задатака шефа градилишта предвиђено да се шеф градилишта стара за примену мера заштите на раду, није поступила по прописима и техничким правилима о мерама заштите на раду и тиме изазвала опасност по живот и тело људи, услед чега је дана 31.07.2009. године око 20,00 часова приликом изградње водоводне мреже на градилишту дошло до обрушавања страна ископа и колективне повреде на раду, којом приликом је услед задобијених повреда наступила смрт радника ББ, на тај начин што приликом извођења радова на изградњи водоводне мреже, супротно одредбама члана 18. Правилника о

заштити на раду при извођењу грађевинских радова Републике Србије („Службени гласник РС“ бр.53/97), нису предузете мере против обрушавања страна ископа дубине 2,8-3 метара подграђивањем или косим ископом под углом мањим од угла клизне равни материјала, затим није поступано у складу са упутством за безбедан рад код ископа рова и полагања цеви број 6311/1 од 15.11.2001. године, наредбама 1199/01 од 29.03.1996. године и број 6376/1 од 16.11.2001. године, којима се дефинишу начин ископа рова и поступања приликом извођења радова и наредбом број 6788/01 од 22.07.2009. године, којом се налаже доследно придржавање мера заштите на раду из Колективног уговора о безбедности здравља на раду, услед чега је дошло до обрушавања стране ископа док су се радници ... „...“ на том градилишту, ББ, бивши из села ..., ВВ из села ..., ГГ из ... и ДД из села ..., налазили у рову и санирали квар до кога је дошло приликом пуштања воде, након повезивања бочног прикључка мреже Ф 200 на постојећи водовод, па је обрушена земља затрпала радника ББ до грудног коша, ВВ до изнад колена и ГГ до колена, услед чега је радник ББ од тако задобијених повреда преминуо, а окривљена је била свесна да непоступањем по напред наведеним прописима и техничким правилима о мерама заштите на раду, може изазвати опасност по живот и тело људи, али је олако држала да до тога неће доћи или да ће то моћи спречити,

- чиме би извршила кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. Кривичног законика у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. Кривичног законика,

док се окривљена АА за кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. Кривичног законика, за које је правоснажном пресудом оглашена кривом, на основу одредаба чланова 4, 5. став 2, 42, 45. став 5. и 6, 54, 56. тачка 3) и 57. став 1. тачка б) Кривичног законика и члана 20. Закона о извршењу ванзаводских санкција и мера

ОСУЂУЈЕ

на казну затвора у трајању од 2 (два) месеца, која ће се извршити тако што ће је окривљена, без примене електронског надзора, издржавати у просторијама у којима станује, а које не сме напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљена једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора.

Окривљена се обавезује да у корист буџетских средстава суда плати на име паушала износ од 10.000,00 динара у року од 15 дана по правоснажности ове пресуде.

Трошкови кривичног поступка у односу на кривично дело за које је према окривљеној оптужба одбијена падају на терет буџетских средстава суда.

Оштећена ЂЂ се упућује да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године окривљена АА је оглашена кривом због извршења кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ и кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ, па су јој за наведена кривична дела претходно утврђене појединачне казне и то за кривично дело из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ казна затвора у трајању од 10 месеци, а за кривично дело из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ казна затвора у трајању од 2 месеца, а које казне ће се извршити тако што ће их окривљена издржавати у просторијама у којима станује, те је затим окривљена осуђена на јединствену казну затвора у трајању од 11 (једанаест) месеци, која ће се извршити тако што ће је окривљена, без примене електронског надзора, издржавати у просторијама у којима станује, а које не сме напуштати, осим у случајевима предвиђеним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљена једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне издржи у заводу за извршење казне затвора.

Истом пресудом окривљена је обавезана да плати оштећеној ЂЂ на име трошкова кривичног поступка износ од 140.250,00 динара, те да плати у корист буџетских средстава суда на име паушала износ од 10.000,00 динара, а све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Оштећена ЂЂ из села ... је за остваривање имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017 од 20.10.2017. године одбијене су као неосноване жалба Основног јавног тужиоца у Нишу, жалба окривљене АА и жалба њеног браниоца, па је потврђена пресуда Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднела бранилац окривљене АА - адвокат Александра Благојевић, због повреде одредбе члана 422. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд сагласно члану 492. преиначи пресуде Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017 од 20.10.2017. године, тако што ће према окривљеној АА одбити оптужбу за кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 228. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу

члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано бранилац окривљене АА у поднетом захтеву истиче да је у погледу кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ, за које је окривљена у овом кривичном поступку правноснажно оглашена кривим, повређено начело „ne bis in idem“, јер се ради о правноснажно пресуђеној ствари сходно одредбама члана 4. Протокола број 7. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и одредбама Законика о кривичном поступку и Устава Републике Србије, те да су стога нижестепени судови били дужни да на основу члана 422. тачка 2) ЗКП према окривљеној одбију оптужбу за то кривично дело. Ово имајући у виду да је исти животни догађај, несрећа која се догодила 31.07.2009. године када је дошло до обрушавања страна ископа и колективне повреде на раду, којом приликом је услед задобијених повреда наступила смрт радника ББ, већ био предмет прекршајног поступка Пр.бр.15-4520/10 покренутог против ... „...“ као правног лица и окривљене АА као одговорног лица, а у ком поступку је дана 25.08.2011. године донето решење којим се због наступања апсолутне застарелости прекршајног гоњења обуставља тај прекршајни поступак. Изнетим наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљене се, по налажењу Врховног касационог суда, правноснажне пресуде побијају због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Наиме, из списка предмета произилази да је решењем Прекршајног суда у Нишу Пр.бр.15-4520/10 од 25.08.2011. године, које је постало правноснажно 08.09.2011. године, на основу члана 216. став 1. тачка 6) Закона о прекршајима, обустављен прекршајни поступак који је покренут и вођен против окривљеног ... „...“ као правног лица и окривљене АА као одговорног лица у правном лицу, а због прекршаја из члана 69. став 1. тачка 6) и став 3. у вези члана 15. став 1. тачка 2) Закона о безбедности и здрављу на раду, из разлога јер је наступила апсолутна застарелост за вођење прекршајног поступка.

Према чињеничном опису наведеног решења, прекршај је учињен на тај начин што је дана 31.07.2009. године утврђено да послодавац није приликом организовања рада и радног процеса на извођењу водоводне мреже у улици ... у ... спровео мере безбедности и здравља на раду, што је довело до обрушавања земље и повреде на раду.

Побијаном пресудом Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године окривљена АА је оглашена кривом због извршења кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3.

у вези става 2. КЗ (поред кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ), а за које дело јој је утврђена казна како је то ближе означено у изреци пресуде. Наведена пресуда је постала правноснажна 20.10.2017. године када је потврђена пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017.

Из чињеничног описа радњи кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ, због којег је окривљена побијаном правноснажном пресудом оглашена кривом и осуђена, произилази да чињенични опис предметног кривичног дела одговара чињеничном опису прекршаја из члана 69. став 1. тачка б) и став 3. у вези члана 15. став 1. тачка 2) Закона о безбедности и здрављу на раду, описаном у правноснажном решењу Прекршајног суда у Нишу Пр.бр.15-4520/10 од 25.08.2011. године, обзиром да се догађај описан у прекршајном решењу и догађај описан у побијаној правноснажној пресуди односи на исту окривљену, те да се догађај догодио истог дана - 31.07.2009. године, у истом месту - у ... улица ..., при чему се догађај односи на суштински исте радње окривљене АА везане за исто својство одговорног лица, а које радње су описане и у изреци правноснажне пресуде и у изреци правноснажног решења Прекршајног суда у Нишу.

Дакле, чињенице које су обухваћене изреком прекршајног решења, у суштини су битно исте, у односу на чињенице које су обухваћене изреком правноснажне пресуде у кривичном поступку у којем је окривљена АА оглашена кривом, а након што је решење о обустављању прекршајног поступка против ове окривљене постало правноснажно.

Стога, како се чињенични опис прекршаја односи на исту окривљену, на исти животни догађај који се десио у исто време, на истом месту и са битно истоветним инкриминисаним радњама окривљене које су нераскидиво повезане, то је, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају побијаним пресудама на штету окривљене учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, а на шта се основано указује у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене.

При томе, околност да у чињеничном опису прекршаја из члана 69. став 1. тачка б) и став 3. у вези члана 15. став 1. тачка 2) Закона о безбедности и здрављу на раду нису конкретизована имена оштећених лица и повреде које су исти задобили критичном приликом, по оцени Врховног касационог суда у конкретном случају догађај у целини не чини суштински другачијим, обзиром да чињенице у оба поступка вођена према окривљеној АА чине просторно, временско и садржајно нераскидиво јединство, а због чега је садржајно и циљно јединство радњи окривљене у овом конкретном случају оцењено као исто дело.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП прописана је забрана поновног суђења у истој ствари, односно забрана гоњења лица за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Поред тога, правна сигурност у казненом праву гарантована је и Уставом Републике Србије који у члану 34. став 4. прописује да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку, а којим забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Такође, и одредба члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописује да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произилази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Коначно, Европски суд за људска права је кроз одлуку Великог већа у предмету *Zolotukhin v. Russia* од 10.02.2009. године (број представке 14939/03) дефинитивно стао на становиште да су чињенице једини критеријум за оцену истоветности дела и да је метод примене чињеница као критеријума, у односу на метод правне квалификације, сигурнији за појединца, а и у пресудама Марести против Хрватске од 25.06.2009. године (број представке 55759/07), те Муслија против Босне и Херцеговине од 14.01.2014. године (број представке 32042/11), је примењиван чињенично утемељени приступ за разлику од приступа утемељеног на идентитету правних квалификација дела или идентитету заштићених добара.

Имајући у виду цитиране законске, уставне и конвенцијске одредбе, као и утврђене критеријуме и установљену праксу Европског суда за људска права, те чињеницу да радње окривљене АА описане у изреци правноснажног решења Прекршајног суда у Нишу Пр.бр.15-4520/10 од 25.08.2011. године, којим је према окривљеној прекршајни поступак правноснажно обустављен и радње због којих је она каснијом побијаном правноснажном пресудом оглашена кривом, представљају у бити чињенично један исти догађај, то је Врховни касациони суд нашао да се у конкретном случају очигледно ради о правноснажно пресуђеној ствари која трајно искључује кривично гоњење окривљене за кривично дело, те да су нижестепени судови били дужни да, правилном применом закона, према окривљеној на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбију оптужбу за кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ. Како првостепени и другостепени суд, супротно забрањи гоњења и кажњавања за исто дело, то нису учинили, то је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљене учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повреда начела „*ne bis in idem*“ прописана чланом 4. ЗКП.

Имајући у виду да против истог учиниоца за исто кривично дело није могуће водити два кривична поступка, односно друге поступке за кажњива дела, то је Врховни касациони суд усвојио захтев за заштиту законитости браниоца окривљене, те отклонио наведену повреду закона преиначењем правноснажних пресуда Основног суда у Нишу 4К-533/2015 од 17.01.2017. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 601/2017 од 20.10.2017. године, тако што је према окривљеној АА, на основу члана 422. тачка 2) ЗКП, одбио оптужбу за кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ, за које је оптужена и правноснажно оглашена кривом, јер се у конкретном случају ради о ствари која је већ правноснажно пресуђена.

Како је окривљена, поред кривичног дела тешко дело против опште сигурности из члана 288. став 4. КЗ у вези са кривичним делом изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду из члана 280. став 3. у вези става 2. КЗ, побијаном правноснажном пресудом оглашена кривом и због кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ, а за које јој је првостепеном пресудом која је потврђена од стране другостепеног суда, утврђена казна затвора у трајању од 2 месеца, која ће се извршити тако што ће је окривљена издржавати у просторијама у којима станује, то је Врховни касациони суд окривљену АА за кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ, задржавајући као правилно утврђену исту казну, применом одредаба чланова 4, 5. став 2, 42, 45. став 5. и 6, 54, 56. тачка 3) и 57. став 1. тачка 6) КЗ и члана 20. Закона о извршењу ванзаводских санкција и мера, осудио на казну затвора у трајању од 2 (два) месеца, која ће се извршити тако што ће је окривљена, без примене електронског надзора, издржавати у просторијама у којима станује, а које не сме напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљена једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти протестије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора.

На основу члана 261. став 2. тачка 9) у вези члана 264. ЗКП Врховни касациони суд је обавезао окривљену да у корист буџетских средстава суда плати на име паушала износ од 10.000,00 динара у року од 15 дана по правноснажности ове пресуде, а на основу члана 265. став 1. ЗКП је одлучио да трошкови кривичног поступка у односу на кривично дело за које је према окривљеној АА оптужба одбијена, а што обухвата трошкове заступања оштећене ЂЂ од стране пуномоћника у износу од 140.250,00 динара како је то наведено у првостепеној пресуди, падају на терет буџетских средстава суда.

На основу члана 258. став 3. ЗКП Врховни касациони суд је упутио оштећену ЂЂ да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

**Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.**